

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Davida Rause, Ph.D. a soudců Mgr. Kateřiny Kopečkové, Ph.D. a Mgr. Petra Šebka v právní věci žalobce: **ČESKÁ RAFINÉRSKÁ, a.s.**, se sídlem Litvínov, Záluží 2, zastoupeného JUDr. Vladimírem Zoufalým, advokátem se sídlem Praha 1, Národní tř. 10, proti žalovanému: **Úřad pro ochranu hospodářské soutěže**, se sídlem Brno, tř. Kpt. Jaroše 7, o žalobě proti rozhodnutí předsedy Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže ze dne 30.10.2014, č.j. UOHS-R 33/2014/HS-22943/311/RJa,

t a k t o :

- I. Rozhodnutí předsedy Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže ze dne 30.10.2014, č.j. UOHS-R 33/2014/HS-22943/311/RJa, **se z r u š u j e** a věc se **vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný **je p o v i n e n** zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení ve výši 15 342 Kč, a to do třiceti dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám JUDr. Vladimíra Zoufalého, advokáta se sídlem Praha 1, Národní tř. 10.
- III. Žalovaný **n e m á p r á v o** na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce podal ke Krajskému soudu v Brně žalobu proti rozhodnutí předsedy Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže ze dne 30.10.2014, č.j. UOHS-R 33/2014/HS-22943/311/RJa, kterým byl dle § 116 odst. 1 písm. c) zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád (dále též „daňový řád“), zamítnut žalobcův rozklad proti rozhodnutí Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže ze dne 9.1.2014, č.j. ÚOHS-V185/2013/DV-600/2014/820/TPi.

I. Podstata věci

Rozhodnutím ze dne 31.10.2002, č.j. S 142/02-2186/02-VO II, rozhodl žalovaný, že žalobce zneužil svého dominantního postavení na trhu petrochemických surovin a tím porušil § 11 odst. 1 zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů (zákon o ochraně hospodářské soutěže), (dále též „ZOHS“). Za to uložil žalobci podle § 22 odst. 2 ZOHS pokutu ve výši 8 000 000 Kč.

Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce rozklad, na základě něhož předseda žalovaného rozhodnutím ze dne 16.5.2003, č.j. R 73/2002, shora popsané rozhodnutí žalovaného částečně změnil a uloženou pokutu snížil na částku 6 000 000 Kč.

Krajský soud v Brně rozsudkem ze dne 18.1.2005, č.j. 29 Ca 215/2003 – 88, rozhodnutí předsedy žalovaného zrušil. Tento rozsudek však byl na základě kasační stížnosti žalovaného Nejvyšším správním soudem zrušen (rozsudek ze dne 29.10.2007, č.j. 5 As 61/2005-183).

Krajský soud o žalobě rozhodoval znovu a rozsudkem ze dne 20.10.2009, č.j. 62 Ca 2/2008-241, napadené správní rozhodnutí znovu zrušil. Ani tento rozsudek však před Nejvyšším správním soudem neobstál. Kasační stížnost podal opět žalovaný a Nejvyšší správní soud rozsudek krajského soudu znovu zrušil (rozsudkem ze dne 13.4.2011, č.j. 5 Afs 21/2010-295).

Naposledy ve věci rozhodoval Krajský soud v Brně rozsudkem ze dne 28.5.2012, č.j. 62 Af 32/2011-511, a napadené rozhodnutí zrušil potřetí. Tento rozsudek však již Nejvyšší správní soud akceptoval, neboť kasační stížnost žalovaného zamítl rozsudkem ze dne 25.9.2013, č.j.5 Afs 46/2012-69.

Žalobce dne 30.10.2013 požádal žalovaného o vrácení pokuty a o zaplacení úroku z prodlení podle § 254 daňového řádu za období od 8.2.2012 do 30.10.2013.

Žalovaný dne 19.11.2013 zaplacenou pokutu žalobci vrátil.

Rozhodnutím ze dne 9.1.2014 žalovaný rozhodl, že se žalobci úrok z přeplatku za období od 8.2.2012 do 30.10.2013 podle § 254 odst. 1 daňového řádu nepřiznává. V odůvodnění uvedl, že je sice orgánem věcně příslušným k rozhodnutí o žádosti ve věci úroků z přeplatku na pokutě, avšak při ukládání pokuty nebyl v postavení správce daně rozhodujícího o dani podle daňového řádu. Vzhledem k tomu, že k nezákonnosti při ukládání pokuty došlo mimo oblast daňového řádu, nelze § 254 odst. 1 tohoto zákona aplikovat. Podle žalovaného v případě, že soud zruší žalovaným uloženou pokutu, nárok na úrok dle daňového řádu nevzniká.

Předseda žalovaného v napadeném rozhodnutí setrval na závěru, že uložená pokuta není daní a rozhodnutí o uložení pokuty tedy není rozhodnutím o stanovení daně. Žalobci tedy nárok na úrok podle § 254 daňového řádu nenáleží, neboť ke zrušení rozhodnutí o stanovení daně nedošlo. Žalovaný se stal správcem daně pouze pro účel vybrání pokuty (až po jejím uložení) a následně pro její navrácení.

II. Shrnutí žaloby

Žalobce namítá nezákonnost napadeného rozhodnutí. Odkazuje k tomu na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 21.7.2010, sp.zn. 1 Afs 38/2010. Dovozuje, že měl-li právo na úrok podle předchozího zákona, má toto právo i podle nyní účinného daňového řádu (konkrétně podle § 254 odst. 1 daňového řádu). Podle žalobce žalovaný účelově a šikanózně vyjímá uloženou pokutu z obsahu pojmu „daň“.

Z výše uvedeného důvodu se žalobce domáhal zrušení napadeného rozhodnutí a na svém procesním postoji setrval v podané replice i po celou dobu řízení před zdejší soudem.

III. Vyjádření žalovaného

Žalovaný nesouhlasí s právním názorem žalobce a plně odkazuje na odůvodnění napadeného rozhodnutí. I nadále má tak za to, že se § 254 daňového řádu neaplikuje na situaci, kdy byla v rámci dělené zprávy uložena pokuta rozhodnutím, které bylo později soudem zrušeno. Taková sankce není podle žalovaného daní. Taktéž žalovaný setrval na svém procesním stanovisku po celou dobu řízení před soudem a z výše uvedených důvodů navrhoval soudu, aby žalobu jako nedůvodnou zamítl.

IV. Posouzení věci

Žaloba byla podána včas (§ 72 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen s.ř.s.), osobou k tomu oprávněnou (§ 65 odst. 1 s.ř.s.), žaloba je přípustná (§ 65, § 68 a § 70 s.ř.s.).

Napadené rozhodnutí bylo přezkoumáno v mezích uplatněných žalobních bodů dle § 75 odst. 2 s.ř.s., podle skutkového a právního stavu ke dni rozhodování žalovaného postupem podle § 75 odst. 1 s.ř.s.

Soud rozhodoval bez nařízení jednání za splnění podmínek podle § 51 odst. 1 s.ř.s. a dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.

V posuzované věci není mezi účastníky sporu o otázky skutkové, ale výlučně o otázku právní, týkající se aplikace § 254 odst. 1 daňového řádu, a to zejména pokud jde o výklad zákonodárcem užitého pojmu „rozhodnutí o stanovení daně“ a „nezákonnost nebo nesprávný úřední postup správce daně“ v návaznosti na právní úpravu tzv. dělené správy, která je obsažena v § 161 daňového řádu. O tom, že rozhodnutí, kterým byla pokuta uložena, bylo zrušeno, není mezi účastníky řízení sporu. Stejně tak není sporu o to, že na danou situaci dopadá daňový řád.

Podle § 2 odst. 3 daňového řádu se daní pro účely tohoto zákona rozumí peněžité plnění, které zákon označuje jako daň, clo nebo poplatek [písm. a)], peněžité plnění, pokud zákon stanoví, že se při jeho správě postupuje podle tohoto zákona [písm. b)], a peněžité plnění v rámci dělené správy [písm. c)].

Podle § 161 odst. 1 daňového řádu k dělené správě dochází, je-li rozhodnutím orgánu veřejné moci, který není správcem daně, vydaným při výkonu veřejné moci uložena platební povinnost k peněžitému plnění určenému do veřejného rozpočtu a postupuje-li se při jeho placení podle tohoto zákona nebo podle jeho jednotlivých ustanovení. To platí i tehdy, pokud vznikla platební povinnost k peněžitému plnění určenému do veřejného rozpočtu přímo ze zákona bez vydání rozhodnutí.

Podle § 161 odst. 2 daňového řádu orgán veřejné moci věcně příslušný ke správě placení peněžitého plnění podle odstavce 1 je v tomto rozsahu správcem daně. Osoba povinná k placení tohoto peněžitého plnění má stejná práva a povinnosti jako daňový subjekt při placení daní.

Podle § 254 odst. 1 daňového řádu dojde-li ke zrušení, změně nebo prohlášení nicotnosti rozhodnutí o stanovení daně z důvodu nezákonnosti nebo z důvodu nesprávného úředního postupu správce daně, náleží daňovému subjektu úrok z částky, která byla daňovým subjektem uhrazena na základě tohoto rozhodnutí nebo v souvislosti s tímto rozhodnutím, který odpovídá ročně výši repo sazby stanovené Českou národní bankou, zvýšené o 14 procentních bodů, platné pro první den příslušného kalendářního pololetí, a to ode dne následujícího po dni splatnosti nesprávně stanovené daně, nebo došlo-li k úhradě nesprávně stanovené daně později, ode dne její úhrady.

Zdejší soud zdůrazňuje, že daní ve smyslu daňového řádu je i peněžité plnění v rámci veřejné správy, tedy platební povinnost, která byla uložena jiným správním orgánem na základě zvláštního zákona (např. ZOHS), přičemž pravomoc takové peněžité plnění vymáhat a vybírat má jiný správní orgán. Ten má ve vztahu k tomuto peněžitému plnění v rámci dělené správy postavení správce daně ve smyslu daňového řádu, naopak žalobce má postavení daňového subjektu se všemi jeho právy a povinnostmi. Pojmem rozhodnutí o stanovení daně je tak nepochybně nutné rozumět rozhodnutí o peněžitém plnění, které je vybíráno a vymáháno v rámci dělené správy, a to po osobě v postavení daňového subjektu.

Judikatura správních soudů již dříve dospěla k závěru, že bylo-li sankční rozhodnutí zrušeno pravomocným rozhodnutím soudu, pokuta uhrazená na jeho základě se stala od počátku daňovým přeplatkem, který musí být pokutovanému vrácen spolu s případným úrokem. Zaviněným přeplatkem je tedy přeplatek na platební povinnosti (uhrazený ve prospěch veřejného rozpočtu), vzniklý v důsledku nesprávného rozhodnutí (postupu) správních orgánů, pro který bylo toto rozhodnutí „přezkumnou autoritou“ zrušeno. Úrok z přeplatku je vyjádřením ceny finančních prostředků v čase, která je daná úrokovou mírou. Jedná se o ekonomickou náhradu plynoucí z peněžních prostředků, která by jinak přirůstala k mase finančních prostředků jejich vlastníku (např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 21.7.2010, č.j. 1 Afs 38/2010-100, ze dne 12.8.2010, č.j. 1 Afs 52/2010-180, či ze dne 26.10.2010, č.j. 8 Afs 13/2010-138).

Opakovaně judikováno již také bylo, že povinnost státu vrátit kromě pokuty i úrok z prodlení se nemění, a to ani po zavedení tzv. dělené správy. Pokud byla uložena pokuta vybrána ve prospěch státního rozpočtu správním orgánem, kterému v rámci věcné dělené správy přísluší dané peněžité plnění spravovat (vybrat, vymáhat, vracet, vypořádat nárok související s neoprávněným vybráním nebo vymožením), vrátí v případě následného zrušení rozhodnutí o uložení pokuty tento správní orgán vedle vybrané pokuty též oprávněný úrok z prodlení (např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27.5.2015, č.j. 6 As 152/2014-78, rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 5.11.2013, č.j. 62 Af 28/2012-123).

Tento závěr byl vysloven k § 64 odst. 6 zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků (dále jen „zákon č. 337/1992 Sb.“), podle něhož zavinil-li vznik přeplatku správce daně, vrátí přeplatek bez žádosti do patnácti dnů, a vrátil-li jej po stanovené lhůtě, je povinen zaplatit daňovému dlužníkovi úrok z přeplatku ve výši repo sazby stanovené Českou národní bankou, zvýšené o čtrnáct procentních bodů, platné pro první den příslušného kalendářního pololetí. Je-li vrácen přeplatek na žádost po lhůtě stanovené v odstavci 4 nebo nebyla-li dodržena zákonná lhůta pro vrácení u vratitelného přeplatku, který se podle daňového zákona vrací bez žádosti, aniž by zde při vzniku přeplatku bylo zavinění správce daně, náleží daňovému dlužníkovi úrok z přeplatku ve výši repo sazby stanovené Českou národní bankou, zvýšené o 14

procentních bodů, platné pro první den příslušného kalendářního pololetí. Úrok náleží v těchto případech ode dne následujícího po dni uplynutí zákonné lhůty pro jeho vrácení. Vznikl-li přeplatek zaviněním správce daně, běh zákonné lhůty počne dnem následujícím po původní lhůtě splatnosti daně a s účinností od počátku běhu této lhůty se tento přeplatek použije podle odstavců 2 a 3; pokud došlo ke vzniku přeplatku až po dni původní splatnosti daně, běh zákonné lhůty počne dnem následujícím po dni úhrady daně, v jejímž důsledku došlo ke vzniku přeplatku. Pokud by skutečná přiznaná škoda způsobená daňovému dlužníkovi nezákonným rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem správce daně byla vyšší než úrok přiznaný podle tohoto ustanovení, přiznaný úrok se na úhradu skutečné škody započítává. Úrok se nepřizná, činí-li méně než 50 Kč.

Nyní aplikovaný § 254 odst. 1 daňového řádu však podle zdejšího soudu na podstatě a smyslu výše citované zákonné úpravy obsažené v § 64 odst. 6 zákona č. 337/1992 Sb. nic nemění. S intepretací žalovaného, že nárok na zaplacení úroku podle § 254 odst. 1 daňového řádu může vzniknout pouze z důvodu nesprávného úředního postupu či „nezákonnosti“ správního orgánu, který je v době uložení peněžité povinnosti sám v postavení správce daně, zdejší soud nesouhlasí. Takový výklad *de facto* znamená vyloučení postupu podle § 254 odst. 1 daňového řádu mimo jiné pro všechny případy peněžitých plnění ve smyslu § 2 odst. 3 písm. c) daňového řádu. Takto kardinálně odlišný přístup, na rozdíl od předchozí právní úpravy obsažené v zákoně č. 337/1992 Sb., k peněžitým plněním zaplaceným do státního rozpočtu ve smyslu § 2 odst. 3 písm. a), b) a c) daňového řádu a tudíž i k daňovým subjektům ve smyslu daňového řádu, postrádá jakékoli racionální zdůvodnění. Zcela by pak též postrádala smyslu právní úprava obsažená v § 184 odst. 5 daňového řádu, podle kterého způsobil-li neoprávněnost vymáhání při dělené správě orgán veřejné moci, který peněžité plnění předal k vymáhání, uhradí tento orgán správci daně, který nedoplatek na tomto peněžitém plnění vymáhal, vzniklé hotové výdaje a přiznaný úrok z neoprávněného jednání správce daně, popřípadě náhradu škody. Citované ustanovení tu výslovně hovoří o úroku z neoprávněného jednání správce daně, způsoběného orgánem veřejné moci, který v rámci dělené správy rozhodoval v rovině nalézací.

Nelze též dospět k jinému závěru, než že smyslem § 254 odst. 1 daňového řádu, tedy smyslem zaplacení úroku z částky, která již byla do státního rozpočtu uhrazena, stále zůstává kompenzace ekonomické ztráty peněžních prostředků, které by jinak přirůstaly k finančním prostředkům vlastníka, který je však již do veřejného rozpočtu uhradil. Na tom nic nemění ani skutečnost, že v rámci dělené správy existuje rozhraní mezi ukládací a inkasní fází řízení, neboť ta existovala již za účinnosti § 64 odst. 6 zákona č. 337/1992 Sb.

Zdejší soud proto dospěl k závěru, že i v rámci tzv. dělené správy má správce daně povinnost vrátit zaplacenou pokutu včetně úroku podle § 254 odst. 1 daňového řádu.

V. Závěr

Je třeba tedy uzavřít, že se soud ztotožnil s namítanou nezákonností napadeného rozhodnutí a shledal žalobu důvodnou. Napadené rozhodnutí zrušil podle § 78 odst. 1 s.ř.s. a podle § 78 odst. 4 s.ř.s. vyslovil, že věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení. V něm je žalovaný vázán právním názorem zdejšího soudu vysloveným v tomto rozhodnutí (§ 78 odst. 5 s. ř. s.).

VI. Náklady řízení

Výrok o nákladech řízení o žalobě se opírá o § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalovaný úspěšný nebyl, právo na náhradu nákladů řízení nemá. Žalobce byl ve věci úspěšný, a proto mu přísluší náhrada nákladů řízení proti neúspěšnému žalovanému. Z obsahu soudního spisu vyplývá, že žalobci vznikly náklady ve výši 3000 Kč za zaplacený soudní poplatek. Dále náklady právního zastoupení spočívající v odměně advokáta za tři úkony právní služby (tj. převzetí a příprava zastoupení, žaloba a replika, společně se třemi režijními paušály – celkem tedy 3 x 3100 Kč + 3 x 300 Kč. To vše podle § 7, § 9 odst. 4 písm. d), § 11 odst. 1 písm. a) a d), § 13 odst. 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytnutí právních služeb (advokátní tarif). Vzhledem k tomu, že advokát je plátcem DPH, byla zmíněná částka (krom soudního poplatku) navýšena o DPH. Celkem se tedy jedná o 15 342 Kč, které je žalovaný povinen zaplatit k rukám zástupce žalobce ve stanovené lhůtě.

P o u č e n í :

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s.ř.s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Brně dne 8. července 2016

Za správnost vyhotovení:
Romana Lipovská

JUDr. David Raus, Ph.D., v.r.
předseda senátu